1942 augusztus 1, szombat. XVI. évfolyam, 31. szám.

CELLDÖMÖLKI HIRLAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, gróf Széchenyi-utca 12. Telefon: 55. Csekkszám 17.258

Felelős szerkesztő: NAGY IMRE

Előfizetési árak: 1 évre 6, ½ évre 3, ¼ évre 1·50 P. Megjelenik minden szombaton.

VILÁGMÉRKŐZÉS, NAGYTÉRGAZDÁLKODÁS, MAGYARORSZÁG

Irta: vitéz Imrédy Béla.

A liberalizmus szelleme nem állt meg a társadalmi élet egyetlen szervezete előtt sem. Fel akarta szabaditani az egyént minden kötöttségéből, a legvégén már a legtermészetesebb vérközösségből a családból is. Egyéniségké akart lenni mindenkit, az egyéniség kultuszában azonban elveszitette az örök értékek irányitóját. Lenézte és megvetette mind azt, ami a természet jogán összefűzi az embereket és az egyént, a többiektől megkülömböztető sajátságokra terelte a figyelmet. Mindenki egyéniség akart lenni, az ú. n. érdekes ember ázsiója hihetetlenül felszökött, tekintet nélkül arra, hogy mi tette érdekessé, irgyen az akár a legsilányabb bün. Fő az, hogy az ember más legyen, mint a többi. Egy szellemes gondolati bukfencnek nagyobb volt a becsülete; mint egy jóságban elöttőtt életnek, amely legfeljebb ásitó unalmat váltott ki a liberális kor szellemi felfogási meghatározó társadalmi és irodalmi körökben. Hogy ez az út anarchiába vezet, egyre világosabbá vált, nem az ú. n. vezető réteg egészében, hanem annak egyes kiválasztottaiban és az egészséges öszlönű nép kebelében.

A gazdasági kizsákmányolás, amelyet szenteslett a laissez faire, laissez aller elve és az életért való küzdelem nyers filozófiája, szintén reakciót váltott ki és a gyengébbek szerveződésének a folyamatát indította el. Jelentkeznek az individualizmus bomlasztásával szemben lehát a kollektiv, szervező, tömörítő mozgalmak. Értékűkről, különösen mai szemmel nézve a jelenségeket, nem akarunk most vitatkozni, Voltak mozgalmak, amelyeket éppen mert értékmérőjük nem az igaz, a jó, a szép és a szent abszolutuma, el kell itélnünk, de mint szociológiai jelenségeket tudomásul kellett vennünk. Mindenesetre ezek a mozgalmak szellemi és gazdasági téren egyaránt jelezték a nagy fordulatot, mely az emberiség közgondolkodásában már beállott és amelyet röviden úgy foghatunk össze, hogy az emberi társadalmak, népek és nemzetek szerte e világon, az individualizmus irányzatával szakitva, kollektivabb, tehát a közösségi szempontokat hangsulyozó életformák felé haladnak.

—o—

Fájdalommal nézzük a rengeteg vért, amely az emberiség életének ezt a nagy vajudó korszakát öntözi. Büszkeséggel vegyes aggodalommal kisérjük fiaink uljáit, akik mindenüket kockára teszik az uj világ kialakításáért, de a tö[illegible] tek szemléletébe [illegible] hozzá kell szokunk ahhoz a gondolathoz, hogy az uj életnek — látszik mindig vérből és kínból kell megszülnie. Ha szivünknek nem is, de értelmünknek meg[illegible] kell hoz az a gondolat, hogy a történelem nagy mestere előtt most ujból vizsgázik az emberiség. Most dől el, hogy melyik uton haladjon a jövendő évszázadokban.

—o—

Két óriási hatalmi csoportosulás harcává alakult át az elmult hónapokban a történelem mai periódusa. Az a hatalmi alakulat, amelyhez mi is tartozunk, a nemzeti és szociális gondolat összeszövődését jelentő szellemi, társadalmi és gazdasági irányzatot képviseli, míg a vele szemben álló szövetségben eszmei, és gazdasági szemponttól egyaránt össze nem illő elemek verődtek össze. Látunk ott konzervativ-liberális felfogásu és az individualizmus szabadságlogait dicsöitő társadalmakat, de ott látjuk ugyanakkor a deszpotikus diktatura módszerein alapuló és a szellemi nihilizmust képviselő bolsevizmust is. E különös szövetség tagjainak egyetlen közös céljuk van, egyetlen összefogó tételük: a tagadás szellemét képviselni a fegyelmezett épités irányzatával szemben.

—o—

Tisztában kell lennünk azzal, hogy a mai nagy világmérkőzés a föld gömbnek hatalompolitikai e rendezéséért folyik. Az egyik oldalon az a törekvés, hogy meg jobban megszilárdujon, nemzetközi elismerést nyerjen az angol, helyesebben angolszász világuralom ténye. Évszázadokon át tartó szivós imperialista küzdelem hozta létre az angol világhatalmat. Kegyes jelszavak, mint a nemzeti szuverénitások tiszteletben tartása, szabadkereskedelem, a világ anyagi kincseinek minden nemzet számára való megnyitása, a legtöbb kedvezmény kereskedelempolitikai elve, a tengerek szabadsága, mind arra szolgáltak, hogy a természet rendje szerint egymásra utalt államok ne találjanak egymásra egy oly hatalmi csoportosulásban, amely veszélyessé válhat az angolszász uralom rendszerére; — arra szolgáltak, hogy a többi nemzetek jámbor fiai lelkesülve a szabadkereskedelem és a tengerek szabadsága eivéért, elfeledjék, hogy a tengerek szabadsága lehetővé tette az angolszász flotta uralkodik. Anglia ma már nem képes egyedül fenntartani ezt az uralmat. Osztozni kénytelen tehát Amerikával, amely az osztozási viszont úgy képzeli, hogy a maga friss erőivel, felülkerekedik az egyiktiben, a az öreg Albiont legfeljebb mint valami muzeális tárgyat özvegy majd a tulelemen vitrinben.

—o—

Ezzel az elképzeléssel szemben az [illegible] kon történő megvalósulásáért küzd az a hatalmi csoport, amelyhez mi is tartozunk. Rendet és rendszert akar teremteni a földgömbön olyképpen, hogy természetes keretekbe foglalja az összetartozó területrészeket. Egyre világosabbá válik, hogy megbukott a földgömbnek az a rendje, amely szerint az egyes államok tetszés szerinti kombinációkban hoznak létre ad hoc hatalmi csoportosulásokat, hármasszövetségeket, nagy entente-okat, kis entente-okat, hogy e játék közben egyre vitalhatalanabbá váljék a tengeri összekötő utak rendőri szerepét betöltő Anglának világimperiuma. Az örökös nyugtalanságot eredményező természetellenes politikai szövetségeadi helyébe a természet rendjénél fogva összefüggő nemzeti államok tartós összémüködése lép. Kialakult tehát egy politikai elképzelés, amely az ú.n. nagytér-alakulatokban keresi a világ jövő rendjének pilléreit.

o—o

Melyek a nagytér-alakulatok? Kialakult közfelfogással még a kérdés elméleti tárgyalói között sem találtatunk, még kevésbbé a gyakorlati politika műrelői közt. Világos, hogy pl. az amerikai kontinens alkalmas egysége a nagytér-gazdaságnak, de viszont elképzelhető, akár az, hogy Amerika egy nagy tér legyen, akár az, hogy Észak-Amerika alkosson külön egy teret és Dél-Amerika egy másikat.

Látjuk, hogy Japán vezetése alatt kialakuióban van a keletázsiai nagytér, amely a csendesóceáni szigetvilágot is magában fogja foglalni. Ázsia középső és nyugati része, valamint az [illegible]ttől nyugatra fekvő és [illegible]tól határos európai területek külön nagytér egységként jelentkeznek. Európa viszont a hozzátartozó afrikai és előázsiai mediterrán területrészekkel együtt ismét kimerüli a nagytéralakulat fogalmát. India külön világ, mely sehová sem sorolható be. Afrikának középső és déli része viszont alighanem az európai nagytér felé fog gravitálni.

o—o

Ha ezeket a nagytereket több vonásukban szemügyre vesszük, nemcsak a földrajzi összefüggések természetessége tünik szembe, hanem az is, hogy minden egyes nagytér külön, sajátos és egymástól eltérő kulturát képviisel. Ahogyan a világ elrendezésében a természetes kapcsolatok szerepe domborodik ki, ugyanugy a nagytér-alakulatokon belül is a természetes alakulatokban való fagorródás kell, hogy érvényesüljön. Minthogy természetesen az európai nagytér feltételei elsősorban és az európai nagytér-alakulaton belül Magyarország helyzete. Nem valami ködös, elméleti iáü Páneurópa lesz az az uj-európai nagytér, hanem szabad nemzeteknek, szabad akaratukból folyó együttműködése, amelynek egyrészt az érdekek összehangolásán és kölcsönös tiszteletbentartásán, másrészt pedig a mint sokat emlitett természetes alapokon kell nyugodnia. Ha ezeket a természetes alapokat és ezek között a természetnek azt a változhatatlan törvényét, amely a hegyek alakulatában, a folyamok vonalában hatásozza meg, hogy mi tartozik össze és mi nem, vesszük figyelembe, akkor nem kell féltenünk a magyar jövőt. Hiszen a természet törvénye világosan beszél a Kárpátmedence egységéről és a történelem tanusága ujra, meg ujra igazolta, hogy ez a terület, ami a politikai vezetést és a gazdasági szerkezetet illeti, együvé való és a közepében élő nép, a magyarság által irányitható. A mi dolgunk szután, hogy ügyes népesédési és telepiési politikával és főleg a magyar nép szaporodását biztositó belső szociális és gazdasági fejlődés megnyitásával népi erőnket feltöltsuk és ezzel is hangsulyozzuk a geopolitikai szempontok irányunlatását.

o—o

Az Uj Európában az együttműködésnek soha nem szabad odafajulnia, hogy az egyes nemzetekben a gúzsbakötöttség érzését kelisse fel és az a tudat gyötörje lelküket, hogy belső életritmusukat nem önmaguk szabhatják meg. Végleges lapitum és türelmet igényel ezért az uj Európának a felépitése — különösen a hatalmas nemzetek részéről, mert az uj világ csak akkor lesz áldást hozó uj rend, ha szabad akaratból születik és nem parancszóra. Márpedig meg kell születnie, de szabad akaratból csak úgy születhetik meg, ha a nagytéralakulatok nemzeteit a kölcsönös bizalom hatja át.

Epen ezért csak fokozatosan lehet az új Európának és általában az új nagy eralakulatoknak felépitésében előre haladni és különösen ga da sági téren a felépitésnek, a közös feladatok racionális megoldásának és a munka megosztásának nem szabad elsietett és gazdasági részzavarokat előidéző erőszakos intézkedések, átállitások és leállitások utján történnie.

o—o

A fokozatos haladás kell, hogy érvényesüljön a gazdasági együttműködés legkülönbözőbb területein. Igy mindenekelőtt kereskedelempolitikai téren nem képzelhető el a európai nagytérben hogy a vámhatárok egycsapásra megszünjenek, mert hiszen a termelési feltételek különbözők és az egyes államok belső szociális rendjének fenntartása is meghiványja a vámhatárok hirtelen eltünéséből eredő megrázkódtatások elkerülését. Ngyon valószinű azonban hogy az egyes nagytér alakulatok államai egymásközt szorosabb gazdasági kapcsolatba lépnek, vagyis egymás számára preferenciális vámrendszert vezetnek be. A legtöbb kedvezmény elve mint világgazdasági elv, előreláthatólag meg fog tehát szünni és helyébe lép a preferenciális rendszer, amelyből nyitva áll az út a további fejlődésre.

Egyéb utakon is gondoskodás fog történni a forgalomnak és különösen a nemzetközi fizetések rendjének megkönnyitéséről az egyes nagytér alakulatokon belül. Itt a többoldalu kliringelszámolás rendszere mutatkozik olyan fejlődési iránynak amellyel a nagytéralakulatok államainak gazdasági forgalma megkönnyithető. A tőkeforgalom is valószinüleg meg fog élénkülni a nagytér-alakulatokon belül. Az viszont hogy az egyes nagytér alakulatok főleg pedig Európa a háboru pusztitásai után, mikép fogják a háboru által megkimélt gazdasági területek felhalmozott árait a maguk számára felhasználni, micsoda kereskedelmi és hitelmegállapodások fognak erre nézve létrejönni, előre látni még nem lehet, de érdemes foglalkozni azzal a gondolattal, hogy az európai gazdasági nagytér államai közös megállapodásokat kössenek és ez által, főleg a kisebb vagy anyagilag gyengébb európai nemzetek előnyösebb feltételek mellett jussanak a gazdasági felépitést megkönnyitő tengerentúli árukhoz.

— Követendő példa. A Vönöckön történt sulyos vasuti karambol következtében Celldömölkön a N. I. Z. ida Internátusában elhelyezett sebesültek részére Benkő Jánosné mindennap nagyobbmennyiségű szódavizet küldött be. Ezen nemes és emberbaráti cselekedet dicséretet érdemel, s követendő példa a község tehetős polgárai számára, akik szinte hozhattak volna jelentős áldozatot ezen szerencsétlenül járt testvéreink számára.

Köszönetnyilvánitás

Mindazon jó ismerőseinknek valamint jóbarátainknak, akik felejthetetlen szeretett kisleányunk sujtó halálával okozott mély fájdalmunkon a részvét bármilyen módján enyhiteni igyekeztek, hálás köszönetét fejezi ki nagy gyászában

Celldömölk 1942 jul. 29

JENEY VINCE és családja

József Ferenc főherceg meleg érdeklődése a sárvári Baross-fiók működése iránt

A Baross Szövetség országos diszelnöke, József Ferenc királyi herceg. Ferenc bajor királyi herceg vendégeként, több napon át a sárvári várban tartózkodik. A közügyek, különösen pedig a Baross Szövetség-et érintő kérdések iránt nagy figyelmet tanusitó főherceg, ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy magas érdeklődéssel tüntesse ki a nemrég megalakult Baross fiókot és ezáltal szervezkedésének még nagyobb sulyt és tekintélyt kölcsönözzön. Csütörtökön délelőtt 11 órára magához kérette a sárvári Baross Szövetség agilis elnökét, Nagy István vegyeskereskedőt és vele mint egy félórás eszmecserét folytatott a helyi egyesület jelenlegi kilátásairól, jövő terveiről, sőt kitért a kereskedő és kisiparos társadalmat pillanatnyilag érintő problémákra is.

Nagy István elnök a következőkben mondotta el érdeklődésünkre a kitüntető kihallgatás részleteit: Csütörtökön a kora délelőtti órákban mondotta Nagy István-telefonon hivtak fel a várból, azzal a meglepő közléssel, hogy József Ferenc Ő királyi fensége kihallgatáson kiván fogadni. Természetesen csupán fatális tévedésnek minősithettem ezt a nem várt kitüntetést, de aggályaimat azonnal megnyugtatták, hogy igenis rólam, a helyi Baross Szövetség elnökéről van szó. A kijelölt időpontban valóban a királyi herceg fogadott és a legközvetlenebb szivélyességgel ültetett le, majd a most nemrég megalakult sárvári keresztény érdekszervezet jelenlegi helyzete iránt érdeklődött. Magas elismerését fejezte ki a fölött, hogy az alig pár héttel ezelőtt elinditott akció, máris egybetömöritette városunk minden számottevő keresztény iparosát és kereskedőjét. Örömmel vette tudomásul azt a lelkes támogatást, amelyben az itteni Baross-fiók a hatóságoktól, elsősorban Galba Vince járási és László Lajos dr. tb. főszolgabiró uraktól részesül. Megelégedéssel értesült, hogy az egyesület máris megkezdi érdekszervezeti működését, több, a kereskedő társadalmat érintő sérelmek orvoslására. A továbbiak során — folytatta Nagy István — a fenség kivánságára vázoltam távolabbi célkitűzéseinket, amelyeknek eredményeként bizonnyal hisszük, bekövetkezik az egyedekként csakugy mint szervezetileg erős, megingathatatlan keresztény, magyar, zsidómentes sárvári iparos és kereskedő réteg. Idevonatkozóan József Ferenc főherceg a legnyomatékosabban kifejezést adott együttérzésének, majd kihangsulyozta annak fontosságát, hogy a Baross Szövetség kebelében a lehetőséghez mérten megoldást kell találni nemcsak a kereskedő társadalom, hanem a kisiparosság panasza tekintetében is, sőt a Baross Szövetség fiókjainak kapcsolatot kell teremteni a gazdakörökkel és más társadalmi rétegek érdekszerveivel, hogy igy végül kialakuljon a kompakt magyar egység. Végül a királyi herceg jókivánságait tolmácsolta a helyi Baross tagoknak és eredményes munkát kivánt a sárvári fiók működéséhez.

Nagy István elnök egyébként a szokásos szerdai Baross értekezleten beszámol a kitüntető érdeklődés tagokat érintő részleteiről.

—

Népi irók és a közkönyvtárak

A magyar népi irók ellen az utóbbi honapokban sorozatos kijelentések hangzottak el. Különösen is feltünő Bisztray Gyula miniszteri tanácsos legutóbbi balatonlellei megnyilatkozása. A magyar kultúra hivatalos képviselője ugyanis — mint azt a Tiszántúl megirta — feltett kérdésre kijelentette, hogy népi irók nincsenek s a borzas-fejü, lustaságból kaszakapakkerülő irok nem nevezhetők magyar iróknak. Később kijelentette ugyan, hogy Szabó Dezsőt, Kodolányit, Veres Pétert, Erdelyi Józsefet és Sinka Istvánt is magyar iróknak tartja, de mindjárt hozzátette, hogy ezek irásaiból csak szemelvények olvashatók, mivel ezek az irók politizálnak.

Röviden itt arról van szó, hogy — a nyilatkozatok szerint — a kultuszkormányzat még mindig elutasitó álláspontot képvisel azokkal az irókkal szemben, akik magyarul, magyar kérdésekről olyan könyveket irtak és irnak, melyek az ő ök magyar szelem maradandó értékei. A fiatalság értékes része már teljesen a „népi irók" mögött sorakozik fel s olvasótábornok rohamosan növekedik. A népművelési ügyosztály vezetője más véleményen van és ezt ki is nyilvánitotta.

A népi irók politizálnak — hangzik a vád. — A minisztérium ezt nem türheti, illetve ilyen irókat nem ajánlhat olvasásra. Az egyik legérdekesebb sajátossága ugyanakkor éppen az a népi irók csoportjának, hogy egyik politikai párthoz sem tartoznak s több izben világosan kifejtett álláspontjuk szerint az oszthatatlan és osztály nélküli magyarságot akarják szolgálni. Igaz ugyanakkor, hogy a legtisztább értelemben politizálás az is, amikor az irók a nemzet elé célt tüznek és utat mutatnak, amikor vállalják a hajszát, mellőzést, de a magyarságukból nem alkudnak el semmit.

Ezzel szemben az egyik jobboldali napilap nemrég közölte azt a könyvjegyzéket, mely hivatalos helyről 128 zsidó könyvet ajánl a középiskolás ifjusági könyvtárak részére. Elképesztő névsort olvashatunk arról, hogy a minisztérium műkedvelői előadásokra Treuerschwarcz Pinkász, Czeizler Juda, Fleischer Ezékiel, Fleischmann Imre, Herzl Izor Jett és számos galiciai társuk 113 művét ajánlja. Ugyancsak kezünkbe került a „Népkönyvtárak" részére kiadott egyik hivatalos jegyzék, melyben első betekintésre Kelemen Béla, Falk Miksa, Tábori (Tauber) Kornél, Hevesi Lajos (Onkel Tom) Sebők Zsigmond neveivel találkozunk. Mindjárt az első közülük „Jó magyarság" cimen szerkesztett egy könyvet, nyilvánvalóan jó magyarságra akarja tanitani az olvasókat. Ugyanakkor ez Szabó Dezsőnek, Kodolányi Jánosnak és Veres Péternek nem szabad.

Meg vagyunk győződve, hogy Szinyei Merse Jenő magyar kultusz miniszter, kit az egész nemzeti közvélemény nagy reményekkel és bizalommal fogadott, miként Grósz Bella esetében, ugy a népművelés és a könyvtárak területén is sürgősen és eredményesen fog intézkedni s a zsidó irók kitakaritása után az élő magyar irodalom értékes képviselőit is megbecsülésben fogják részesiteni.

Eladó a Sághegyen 3000 □ öles szőlő, két szoba, konyhás és pincés présházzal. Cim a kiadóban.

Meskó Zoltán egyik legutóbbi interpellációjából idézzük:

A közelmult napokban adott be egy zsidóleány egy kérvényt a belügyminiszter urhoz, amelyben azt kérte, hogy adják ki neki másolatban azt, hogy az ő nagyapja vagy dédapja Rákóczira magyarositotta nevét, mert erre neki szüksége van. (vitéz Zerinváry Szilárd ; de nekünk nincs!) Utánajártam a dolognak és itt a Ház előtt be is mutatom Róth—Rákóczi Mór esetét. Róth Mór izraelita tanitó, ozorai lakos 1884 ben Rákóczi névre kérte a magyarositást, azzal az indokolással, „ezáltal az ő hazafiasságának bővebb mértékben adja tanubizonyságát". (Derültség.) Mi történt, mikor kérvényét beadta, mit határozott Ozora tolnamegyei község eloljárósága?

Amikor a zsidó tanitó beadta ezt a kérvényt, a községi elöljáróság a következő határozatot hozta 1884 április 30-án (olvassa); „A névmagyarositás ellen nincs kifogás. Mivel azonban nevezett izraelita tanitó a Róth név helyett a több század előtt elhalt és dicső emlékü magyar Rákóczi nevet használni kivánja, ez ellen az összes elöljáróság ünnepélyesen tiltakozik és igy más névre való magyarositásra utasitandó volna a folyamodó". Ezt felküldték a vármegyéhez, ahol érthetetlenül — itt kell megbélyegeznem az eljárást az egész nemzet szine előtt — a következő határozatot hozták (olvassa); „Mivel a kért névváltoztatás családi körülményekre vagy visszaélésre nem szolgálhat okot, Ozora község tiltakozása figyelmen kivül hagyandó. (Morgás).

IRODALOM

Finn népdal.

A finn ősi korszakából való ez a kis dal, abból a csoportból, ami nem fért már bele, a nagy népi hőskölteménybe, a Kalevalába, de éppen ollyan szép és bájos darabok, igazi remekművek.

Ő VAN CSAK AZ ÉN SZIVEMBEN.

Ő van csak az én szivemben,
Az én édes drága lelkem,
Az a kicsi, piros legény;
Göndör fürt a szőke fején,
Lengyelsipka, ékes csizma,
Drága ruha vagyon rajta.

Óh ha én az övé volnék,
Minden percben rágondolnék,
Késziteněk neki fürdőt,
Törnék neki gyönge vesszőt,)*
Vizet hoznék tiszta érről,
Vesszőt virüló erdőből,
Akármilyen messzeségre,
Mérföldekre mennék érte.

És ha Isten akarata,
Fiucskával megáldana,
Fonnék neki pergő rokkán,
S a kis bölcsőt elringatnám.

**) Finn szokás hogy a fürdőben gyönge nyirvesszővel suhintgatják magokat a test üditésére.*

Németország ankarai nagykövete

Kora reggel félórát lovagol, félórát tenniszezik nyáron uszik is, mielőtt hivatalába menne Németország ankarai nagykövete. Már közel jár a hetvenhez, fizikai frisseségét azonban nagyszerűen megőrizte: rugalmas léptein, gyors mozdulatain senki sem érzi a korát. Egész lényén érzi az ember az ulánusok egykori kapitányának jellemét: Senki sem tud udvariasabb lenni Papen nagykövetnél. Németország legfontosabb nagykövetségét vezeti immár három éve, s az elmult esztendők alatt elért sikerei elhomályositják az összes korábbit. Abban a pillanatban vette át az ankarai nagykövetség vezetését, amikor már mindenki biztosra vette, hogy Törökország hadat üzen Németországnak. Az angol sajtó néhány héten át minden reggel meg is kérdezte Papent: hány napig szándékozik még Ankarában maradni? London túl biztos volt a dolgában s egy percig sem kételkedett abban, hogy ezúttal Németország legjobb diplomatája is csődöt mond. Papen nem beszélt, sohasem nyilatkozott. Csendben dolgozott s ha az első hónapokban sokszor zárt ajtókra is talált Ankarában, — egy év multán már büszkén megállapithatta: minden téren keresztezte az angol diplomácia és legfelsőbb hadvezetőség terveit. A nyilvánosságra hozott titkos francia diplomácia okmányokból kitünik ugyanis, hogy Anglia a háború első esztendejében nem kevesebb, mint öt ajánlatot tett Törökországnak a háboruban való azonnali részvételre. Szaracsoglu azonban egyetlen egyszer sem fogadta el a demokráciák terveit, 1941-ben pedig, a szovjet elleni hadjárat megindulásakor, amikor Londonnak a legnagyobb szüksége lett volna Törökország aktiv támogatására, a külügyminiszter barátsági egyezményt irt alá Németországgal.. Az angolok, akik már hónapok óta érezték, hogy lebecsülték Papen képességeit, erre az egyezményre percig sem számitottak. Papen még ekkor sem, győzelme pillanatában sem, szólalt meg, csak a közismert mosolya lett egy kicsit élénkebb. A baráti szerződés egy éves évfordulója alkalmával új egyezményt irt alá Szaracsogluval: lehetővé tette a török hadsereg számára hogy a német hadianyag gyárakból pótolja hiányait. Tegyük hozzá: Papen igazán nem tartozik a balkezes diplomaták közé, akik a holnap ellenségét tömik fegyverekkel. Ha tehát fegyvert ajánlott fel Törökországnak — nem kételkedhetünk, már egy percre sem, Ankara jövőbeni politikájában . . .

URÁNIA MOZI SARVAR

Szombat, aug. 1-én este fél 7 és fél 9 órakor, 2-án, vasárnap délután 3 5 7 és 9 órakor Nevadai hajtóvadászat. — Csütörtök, augusztus 6-án este fél 7 és fél 9 órakor Robinson kerül bemutatásra.

— A VADÁSZATI TILALMI IDŐK MEGVÁLTOZTATÁSA. A földmivelésügyi miniszter az elkövetkező vadászati évadra a mult évi vadászati tilalmi időszakokat kisebb mértékben meg változtatta. A szarvastehén és szarvas borju vadászatának idejét 15 nappal, február 15-ig meghosszabbitotta; valamint a vadászközönség kivánalmait méltányolva mezei nyul vadászatának kezdetét 15 nappal előbbre helyezte, ugy, hogy az idén már október 15-től lehet nyulra vadászni. Az elmult tél folyamán nagy pusztulást szenvedett fácán-állomány védelme érdekében a fácánkakas vadászati idejének változatlanul hagyása mellett, a fácántyuk vadászatát egy hónapra decemberre — korlátozta.

Vasnapok Spanyolországban.

A magyar vas- és fémhulladék gyüjtési rendszerét edig már több külföldi állam átvette. Legujabban Spanyolország szervezte át a gyüjtést a magyar rendszer mintájára. Madridban felállitották a fémgyüjtő központot a budapesti központhoz hasonlóan. Ezzel központositják a gyüjtést és bevonják a szervezetbe az ifjusági egyesületeket, iskolákat is. Szabályozták a hulladékanyag árát és ugyancsak a magyar mintára többszáz átvevőt képeznek ki a tanfolyamokon. Meghonositották a vasnap-rendszert is és elrendelték, hogy minden spanyol városban és faluban még az ősz beállta előtt tartsák meg a vasnapokat.

A magyar vasnapok sikerére egyebként jellemző, hogy ebben az évben mintegy harminc százalékkal emelkedett a gyüjtött mennyiség az eddig megtartott vasnapokon. Az aratási munkálatok befejeztével a városok után most ismét a falvak kerülnek sorra. Nagy előnye a vasnapoknak, hogy a gyüjtött anyagot most már nem a gyüjtőtelepekre viszik, hanem az előre megállapitott tervek szerint a feldolgozó üzemekbe.

Elhatározta a fémgyüjtő, hogy ebben az évbben őszi szünet nélkül folytatják a gyüjtést.

Hirek a bolseviki zsidó frontról..

A talmud tanitása szerint: „Csak a zsidó egyedül az ember, a nemzsidó, a gój egyenlő az álattal."

—

Ne felejtsük el, hogy Csehszlovákiában önkéntes zsidó alakulatot is szerveztek ellenünk és a csehszlovákiai komunista szervezeteknek zsidók voltak az irányitói.

—

Az 1886. évi XXII. törvénycikk 9. paragrafusa értelmében valamely községben letelepülni szándékozó egyén letelepülési engedélyt köteles kérni. Eme kérésnek a város vagy község vezetősége nem köteles eleget tenni. — Jó lenne tudni, hogy a beköltözött zsidók valamenynyien kértek-e ilyen engedélyt és megkapták-e? Ha nem, akkor miért nem járnak el velük szemben?

—

Komárom vármegye legutóbi közgyülésén új fürdőszabályrendeletet léptetett életbe, mely a zsidókat kitiltja a közös fürdőkből és kimondja azt is, hogy zsidó fürdőkben keresztény nem lehet alkalmazott.

—

Vichyből, a megszállt francia terület fővárosából kiutasitották a zsidó újságirókat.

—

Budapesten több zsidót itéltek el azért, mert egy kiló rezet aranyként akartak eladni hozzá nem értő, laikus embereknek.

—

A budapesti Kender, Juta és Textilipar R. T.-nél a zsidó alkalmazottak két és félmillió pengős visszaélést követtek el Az egyik zsidó alkalmazott azt állitja, hogy az elsikkasztott összeg egy részét vaskazettában a Dunába dobta ijedtében.

—

Bálint György mendei plébános irja a Nemzeti Figyelő legutóbbi számában: „A beszivárgott zsidainkat ki kell telepiteni és akkor százszázalékosan magyar levegőt kapunk!"

—

Kassán a zsidók nagyobbarányú visszaélést követtek el a kenyérjegyekkel.

—

Egyiptomból 50 ezer zsidó ész nélkül menekül, mert német-olasz repülők jelentek meg Kairó főváros felett és angol katonai célpontokat bombáztak.

—

Az olasz kormány intézkedése folytán Olaszországban zsidót nem szabad foglalkoztatni a hadiiparban.

Az Igazságügyminiszterünk bejelentette, hogy törvényjavaslatot nyújt be a zsidó ügyvédek térfoglalásának korlátozásáról.

—

Azt hihetné az ember, hogy helyi zsidaink nagy kétségbeesésükben az iszákosságnak adták magukat. Ugyanis ahány gyalogos és kerékpáros izraelitát látunk esténként a közeli falvak felé és onnét vissza talpalni, valamennyinek pálinkás-boros devizson lógg a karján. Nem kell azonban tulságosan megijedni. Ettől a lumpolástól nem lesznek borvirágosak a jellegzetes orrocskák. A devizsonokban nem egri bikavér, sőt még csak nem is jófajta sótonyi noha lötyög, hanem valódi, hamisitatlan csényei, Rábasömjéni, meg Sárszigetutcai tehéntej. Hiába, no, igaza volt a Legnagyobb Magyarnak: „nem lehet a csalafinta zsido észjáráson tuljárni."

—

Sárvár társadalmának megelégedésére, az egyik tejtermék üzem a vidéki szállitások helyett, igen helyesen és eléggé nem méltányolható belátással, a helyi fogyasztók kielégitésére bocsájtja termelésének nagy részét. Az általános megnyugvás azonban hovatovább elkeseredett felháborodássá fajul a zsidó visszaélések miatt. A kényes naccságák és divat kisasszonyok addig kerülgetik a tejüzem környékét, mig teljesen leomlanak az igazságos elosztás jerikófalai. Az összes cukorra éhes uicagyerekek, cigarettát leső suhancok, váltott futással nekik hordják az egész város lakossága részére szánt csomagocskákat. A gyár vezetősége most ugy próbál a dolgon változtatni, hogy csupán a felnőtteket szolgálja ki, igy kiván végétvetni a zsidó mohóságnak. Mi előre megjósoljuk, ez a legjobb szándék vezette ötlet sem termi meg a várt gyümölcsöt, mert Prohászka szavaival élve: „A tyuk is állat, a görény is állat, de ha a kettőt egy katrocba zárjuk, csak a szegény, jóhiszemű baromfi valja kárát!"

HIREK

— ESKÜVŐ. Nagy Ferenc Máv. fűtőházi irodasegédtiszt augusztus hó 9-én este 6 órakor vezeti oltárhoz az apátsági templomban Szeder Erzsikét.

ÁTHELYEZÉSEK A MÁV-nál. A Szombathelyi Üzletvezetőség Vajda József forgalminapidíjast Vasvárról Celldömölkre, Szász Károly segélydijast Sopronból Celldömölkre, Agoston Imre segélydijast Szombathelyről Celldömölkre, Gyuráky László segélydijjast Nagycenkről Celdömölkre, Nagy Sándor segélydijjast Ágfalváról Celdömölkre, Csire István segélydijjast Celdömölkről Szombathelyre helyezte át.

— FELVÉTEL VASUTHOZ. A Máv. Igazgatósága Soksics József máv. fűtőházi lakatost, napibéres kocsivizsgálónak felvette.

— NÉPHÁZ ÉPÜL MAGYARGENCSEN. A közeli napokban megkezdik Magyargencsen a népház épitését. A népház a kor követelményeinek teljesen megfelelő középület lesz, benne nyer elhelyezést a levente intézmény, lesz egy nagy terem, beépitett szinpaddal a műkedvelők számára. A Népház felépítése vitéz dr. Szücs István főispán érdeme, aki 20.000 pengő államsegélyt eszközölt ki ezen nemes célra, a község pedig ingyen telket adományozott az épitkezés céljára.

— BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR. Értesiti a községi előljáróság az érdekelteket, hogy a budapesti nemzetközi vásárt (háborus vásárt augusztus 14-től 24-ig tartják meg.) Ez idén csak igen korlátolt mennyiségben kerülnek eladásra a kedvezményes utazásra jogosító igazolványok. Az igazolványokat elővételben lehet beszerezni a községháza 5. sz. irodájában, és a Turul nyomda könyv kereskedésében. Felhivja a község előljáróság az érdekeltek figyelmét, hogy az igazolványokat a fenti idő tartama alatt már elővételben vásárolja meg, mivel valoszinű, hogy jul. 30. után — tekintettel a nagy érdeklődésre — utazási igazolvány már nem lesz kapható. A feláru utazási igazolvány ára 3 pengő 50 f.

— A SÁRVÁRI TISZTVISELŐ KAR GYÁSZA. A sárvári tisztviselő társadalomnak gyásza van. Szakonyi Jenő forgalmiadóbivatali főtisztviselő 35 esztendős korában, szombaton délután váratlanul elhunyt. Szakonyi csak a legutóbbi hetekben kezdet baráti körben gyomorbántalmakrál panaszkodni. Akkor még senki, ő maga sem gondolta, hogy a görcsök jelenkezése a közeli végzet jele. Az elmult pénteken szomban olyan rosszullét fogta el, hogy orvosi tanácsra felesége azonnal a szombathelyi közkórházba szállitatta. De földi orvosság már nem volt számára, mert a leggondosabb gyógykezelés dacára szombaton a déli órákban agonizálni kezdett. Haldokolva szállitották vissza Sárvárra. Még az uton rövid haláltusa után kiszenvedett. Hétfőn délután ismeltek el a helyi sirkert ravatalozójából, kar-és tisztviselőtársai, nagy számu barátai, valamint messze környékbeli ismerősei általános, mély részvéte mellett. Szakonyi Jenő halálát felesége, kislánykája és kiterjedt rokonság gyászolja.

— ELTÖRTE A CSUKLÓJÁT. Sulyos baleset érte Németh József sárvári munkás 10 esztendős Béla fiát. A kisfiu este játékkszban elesett és olyan szerencsétlenül zuhant a földre, hogy bal csukléja eltörött. Törött kezét a helyi kőskórházban tették gipszkötésbe.

— ÖSSZEVERTÉK A HARÁGOSAI. Falusi verekedési ügyben folytat nyomozást a gércsi csendőrség. Böröndy József 41 esztendős nyugdíjas lakos hosszabb idő óta haragban élt Takács Gyula gazdával. A torzsalkodás a mult héten aztán verekedésben robbant ki, amelynek során Takács Gyula több barátja asszisztálása mellett, annyira össze-vissza verte Böröndyt, hogy kórházba kellett szallitani. Bör ndy József végett és szurt sebei csak több hét multán gyógyulnak.

— TELJESEN ELKÉSZÜL A TÜDŐBETEGGONDOZÓ. A legkésőbb jövőben átadják rendeltetésének a sárvári tüdőbeteg gondozó rendelőjét. Az épitkezési munkálatok már hónapokkal ezelőtt befejeződtek, de a fűtéslesiek és vizvezetékek beszerelését mindaddig anyaghiány, nemkülönben az anyagi fedezet előteremtése gátolta. Jelenleg azonban ez a kérdés is megoldódott, mert a beszerelési munkálatok a befejezéshez közelednek.

Hirdetmény.

„ Közhirré teszi az előljáróság, hogy Celldömölk nagyközségben a ragadós száj és körömfájás miatt, hasitott körmü állatok felhajtása tilos. Nem szabad tehát szarvasmarhát, bivalyt, juhot, kecskét, sertést sem kivinni sem behozni, továbbá a vészt terjesztő trágyát és szalmát.

Az Előljáróság.

Ruháit szépen jól és olcsón festi és tisztitja Borsos Sándor kelmefestő- és vegytisztitó Celldömölk, Szombathelyi-ut 7. sz.

SPORT

A CSSE a 9-ik helyen végzett.

Az elmult vasárnap játszották le a SzPC Siófok mérkőzést Szombathelyen, melyen a SzPC II. győzött és igy 25 pontjával megelőzte a 24 ponttal rendelkező CVSE-et.

Uj II. osztályu egyesület.

A Celldömölki Levente Egyesulet labdarugó szakosztálya benevezte csapatát a II. osztályu bajnoki küzdelembe. Az összel tehát Celldömölkről két egyesület indul és küzd a magyar labdarugás fronlján. Az elsőosztályu Vasutasok mellett bizton lehet remélni, hogy a fiatalokbol álló Leventék is megálják majd a helyüket a forró bajnoki küzdelmekben és megbecsülést szereznek magunknak és Celldömölk városának.

Kinizsi II.---Magyargencs

6:4. (3:1) Magyargencs. Vezette: Márer. Kinizsi I.-ből Kiszely és Kovácsai megerősitett II.-nek méltó ellenfele volt a gencsi csapat. A mérkőzés sorsát a jobb erőnlét döntötte el.

Góllövők: Kiss (4)-Udvardy, Bajte (11 ből.) File ve Farkas, Döbrönte, Ranek IV. és Ranek III. (11 ből) A mérkőzés jó hirverés volt a falusi labdarugásnak. A mérkőzésre rokan jöttek a környéki falvakból és körülbelül 509 néző volt a mérkőzésen. A visszavágó aug. 2-án lesz Pápán a Kinizsi-Kolosvári MÁV. mérkőzés előtt.

Szezonnyitó mérkőzés Sárváron

A II. osztályu bajnoki küzdelmek és néhány barátságos mérkőzés lezajlása után az SLE jól megérdemelt nyári pihenőre tért. Vasárnap, augusztus 2 án barátságos mérkőzés keretében ismét porondra lép az első csapat. Tekintve, hogy több poszton eltér az összeállitás a tavaszitól, e mérkőzés bemutatkozó lesz.

A Börgyár SE csapata lesz az első ellenfél, melyet a közönség is jól ismer. Sárvár csapatában a csatársor nagy meglepetést igér, mig a védelemben ismét Sándor János lesz a primhegedűs. A mérkőzés a kedvezőtlen vonatközlekedés miatt délután fél 4 órakor kezdődik.

—

Ifjusági csapatunk az Omischl-kupa mérkőzések során Szombathelyre rándul, hogy a Haladás ifjusági csapatával mérje össze erejét. A folyton fejlődő fiatalokat bizalommal ereszitjük utjukra, mert lelkes játékukkal bizonyára, ha a győzelmet nem is, de a közönség szinpatiáját biztositák maguknak.

—

SzTK—SLE ifjusági 2:1 (2 0)

Az elmult vasárnap izgalmas szép mérkőzést vivott ifjusági csapatunk a kőszeg kupanyertes SzTK jókevességü csapatával. A SLE a következő összeállitásban állt ki: Kondor — Pukler, Cser—Sebestyén, Pintér; Gál—Cselédi, Ács, Marác, Timár.

Az első félidő nagyszerű összjátékuk eredményeként jobbára a vendégeké volt. Ennek ellenére csak egy gólos előnyre tudtak szert tenni. A második félidőben Sárvár mindjobban felnyomult és egyik vezetős támadást a másik után vezette a szombathelyi kapura. Ennek dacára is csak a 43. percben sikerült Timárnak egy remekbeszabott gólt rugni. Kiegyenlitésre már nem volt idő.

Jók voltak a SzTK-ből Vági és Stahl, mig Sárvár csapatában Kondor a kapuban egész kiváló teljesitményt nyujtott. A védelem és a halfsor jó játékát mutatta. A csatársorban Timár kezd formába lendülni. Cselédit hárman is őrizték. Ódor fejlődőképes játékosnak mutatkozik. Ács és Marácz nem birt a kemény SzTK védőkkel.

Molnár birásodása kielégitő volt.

—

Belső Imre uradalmi főellenőr, a Sárvári Levente Egyesület Labdarugó Szakosztályának elnöke, jelenleg az orosz harcteren mint hadnagy harcol a bolsevikik ellen. Onnét irt buzditó sorokat az egyesület vezetőinek és tagjainak és különös örömét fejezte ki az iránt, hogy Sárvár ifjusága komoly sport munkát folytat. A dicsérő sorok serkentő hatást váltottak ki az amugyis teljes odaadással sportoló ifjusági játékosokból.

—

A SLE játékjogának le függesztésével kapcsolatban az egyesület intézője a következők kérését kéri:

Az egyesületet ép ugy, mint az ország összes sportegyesületeit még márciusban felszólitották az OSKtól, hogy hivatalosan igazolja, miszerint zsidó tagja nincsen. Ezen igazoló iratot a SLE beküldötte az OSK nak, de technikai okokból (katonai szolgálat stb.) csak határidőt kaptunk. A játékjog felfüggesztése e késedelem következménye volt. F. hó 28 án megérkezett a MLSz távirata, melyben hatályon kivül helyezi a felfüggesztést. A sportpártoló közönségnek megszüntek tehát az aggályai az őszi szezont illetőleg, annál is inkább, mert zsidó tagja az egyesületnek nincsen.

Sárvári LE a Magyar Kupában

A Sárvári LE vezetősége magasabb célok szem előtt tartásával a legszebb sportirofeáérrt küzdők sorába is benevezte az első csapatot. Szerencsés sorsolás esetében nagynevű ellenfél játékát élvezheti Sárvár sportpártoló közönsége, mert az egész ország területéről benevezett több mint száz egyesület nagy többségben NB. alakulat.

Sikerre nem számlihat Sárvár, de tanulni a jobbaktól nem árthat meg.

—

Némedy Albert az SLE érdemdus edzője nagy elfoglaltságára való tekintettel ideiglenesen visszavonult mindennemű sportevékenységtől.

—

Boda József a SLE volt kiváló balszélsője vette át szabadsága tartamára az ifjusági csapatok edzésének vezetését.

—

Sándor János, a népszerűségnek örvendő kiváló hátvédet minden valószinüség szerint áthelyezik Sárvárra.

—

Barasics Imre a tavaszi szezonban bokarándulása miatt hosszu pihenőre kényszerült. Az összel ujra „ringbe" száll. Vele a SLE fedezetsora erősödni fog.

Rózsa Lajost, Sárvár ifjusági csapatának kitünő fedezetét egyesülete kiküldi a győri edzőtáborba.

CELLDÖMÖLKI HIRLAP
Kiadja:
A Turul Szövetség Kemenesaljai B. B. T.
Felelős kiadó:
Takats Károly
Lapzárta: csütörtök délben 12 órakor.
Turul-nyomda nyomása, Celldömölk.